

NO SALTRES SOLS!

20
cts.

PUBLICACIÓ ADHERIDA A LA UNIÓ CATALANISTA

REDACCIÓ: CANUDA, 14, pral. Any II - Núm. 66 - BARCELONA, dissabte dia 9 de Juliol de 1932 ADMINISTRACIÓ: PI, 7, pral.

EDITORIAL

LA TRAGEDIA DE L'ESTATUT

«Qu'est-ce que ça peut bien vous faire qu'on ouvre la porte derrière vous?... » Bataille. Les Flambeaux. Act. II.

Qui no reconeixerà les hores greus i difícils que els parlamentaris catalans estan travessant durant aquesta lenta i anguniosa discussió de l'Estatut? Malgrat la seva incapacitat política, que els ha menat a esdevenir submisos instruments del President Azaña, no obstant la seva absència de la més clara percepció i sensibilitat patriòtiques, qui negarà la situació penible dels nostres parlamentaris? A cada article aprovat de l'Estatut, amb les corresponents modificacions, segueix immediatament un nou obstacle a l'article a discutir, una nova dificultat. Quan fineix un acord de solució, s'alceca altre cop una nova ombra. És una guerra de trinxeres. Una guerra, no amb els Roys Villanovas espanyolistes, sinó amb els republicans i socialistes espanyols, que tot i votant l'Estatut el controlen. El fre no és la minoria agrària ni la radical, en la Cambra espanyola. El fre veritable a la defensa de l'Estatut, que és missió de la minoria parlamentària catalana, és precisament els elements que s'han compromès en aprovar-lo. Per això alguna figura singularitzada d'entre ells, ja havia predit: «Cataluña téndrà su Estatuto, pero no el Estatuto

que Cataluña se ha elaborado». Diem que és una guerra de trinxeres. En realitat, és una retirada de trinxeres. I no una retirada tàctica. Una retirada amb honors de catàstrofe. Nicolau d'Olwer, amb més responsabilitat i amb més sinceritat, ho ha confessat: «Es una derrota».

La situació és difícil. La minoria parlamentària catalana ha d'esforçar-se, de cara a Madrid, a fer entendre que a Catalunya no l'anima cap sentiment separatista. De cara a Barcelona, els cal fer entendre que, no obstant les modificacions i retallades constants, queda en l'Estatut que es discuteix molt d'essencial. Per poca que sigui la sensibilitat política dels parlamentaris, l'hora és d'angoixa. Ventura Gassol no pot contenir el seu esperit: «POTSER HAUREM DE DONAR LA RAÓ A AQUELLS QUE CREUEN QUE LA CONCORDIA ÉS IMPOSSIBLE». I bé: per a arribar al moment d'una confessió tan explícita, s'excomunicà el senyor Carrasco i Formiguera? Per reconeixer finalment la jallida de la convivència, l'Esquerra Republicana de Catalunya ens ha combatut en el terreny públic i en l'oficial, donades les posicions de poder que aquest partit manté en la nostra terra? L'evidència és aquesta: que la dualitat ideal de Catalunya i República és impossible. S'ha realitzat el sacrifici de mantenir

en primer pla la consolidació de la República espanyola i deixar en darrer terme el nostre plet nacional. I, no obstant, el Parlament de la República espanyola no ha fet justícia a les aspiracions catalanes. Les concessions, que diríem que a contracor ens cedeixen, la monarquia anterior, també forçada per la consecució d'una estabilitat immediata, les haguera donades. Companys ha reproduït el «¡Viva España!».

Som patriotes catalans integrals, i declarem que no sentim cap odi a Espanya. L'odi de races prové de la barbàrie i de la caverna. Morirem, si cal, per l'ideal estimat i humà de la llibertat de la nostra Pàtria, Catalunya. Per la consecució de la justícia, propaguem l'ideal del sacrifici per a fer efectiva la resistència a l'Estatut enemic que ens la detenta. Però el «¡Viva España!» bis de Companys suposa, en aquests moments, l'anul·lació del dret secular de justícia, pel qual Catalunya lluita. Hi ha visques que comporten la mort. I aquest crit és la mort civil de la nostra Nació Catalana. Conscientment o no, els parlamentaris catalans fan l'equilibri de l'adulteri clàssic. És el cas de consciència entre el sentiment de justícia i la passió arboradora. Ens esforcem en la decoració benèvola; perquè no volem escriure que aquestes manifestacions del més grotesc espanyolisme provincial, siguin llençades de cara a

venidores combinacions ministerials. La tragèdia la durà la Història. Les conseqüències desastroses vindran l'endemà de l'aprovació d'aquest Estatut. Llavors començarà la batalla de cada dia i de cada moment, si és que els homes que investiran els nostres càrrecs públics i la representació catalana són fidels als interessos de Catalunya. L'Opinió, òrgan oficial de l'Esquerra, fa uns esforços immensos per demostrar que Catalunya va obtenint victòries parcials. En el fons, palpita l'angoixa, la inquietud, la tragèdia present i futura. Què imposarà el demà?

Demà, la Pàtria Catalana reflorirà inexorablement en el seu eternal voler. La Pàtria és la terra. Tot s'acorda en la via infinita de la naturalesa. La terra fa la raça, inflexible i immutable a les commocions dels homes. L'ànima catalana no morirà. El nostre esperit nacional, que ha passat dues centúries de subjugació, sobrepassarà les extorsions del seu voler, no filles de tota llei natural.

«La nació—ha escrit, no fa gaire, amb raó justíssima, Rovira i Virgili—ha triomfat, i dins del seu marc van condensant-se les forces espirituals, polítiques i econòmiques. Partint de les estructures nacionals, s'arribarà, pel camí més dret i més curt, a la superestructura internacional. I Martí i Julià, que havia estudiat profundament els

problemes nacionalistes, repetia: «Sols la nacionalitat persisteix com a sediment de vida social, malgrat les seguides variacions del dret constituït (Estat) i malgrat el seguit trasbalsament de les races. Aquesta positiva persistència de la nacionalitat se la troba en la història, ben provada; ja que inconscientment els pobles agombolen els fets socials del lloc geogràfic i no la circumscriuen a l'evolució de l'Estat.» Catalunya es troba en aquest cas, que defineixen exactament la història i la naturalesa.

El nostre plet nacional revirà fins l'aconseguitment d'aquest fet natural, que és la llibertat política i espiritual del nostre poble. El nostre esperit es rebel·larà, a malgrat nostre, a l'absorció desnacionalitzant i a la tirania. Com l'aigua dels rius baixa a la mar, la nostra raça, que és nucli social i expressió política de la nostra nacionalitat, maldarà per la consecució definitiva del seu triomf. Tot ço que es fa és contra natura i és perturbació. L'espiritualitat d'un poble té arrels molt pregonnes, va enllà dels codis, de les lleis estatals reguladores i de les seccions d'assalt.

El plet català és un plet de justícia, i mentre aquesta justícia no sigui feta o guanyada, hi haurà en peu, insoluble, el problema nacional de Catalunya.

DOCUMENTAL

Austràlia es sorprèn de l'actitud inflexible d'Irlanda

R. D. Elliott, senador i home d'Estat australià, ha mantingut amb E. De Valera el següent interviu:

«... Jo vaig remarcar que l'Austràlia no havia, fins avui, denunciat el jurament de fidelitat a la que és lligada a la corona britànica, i que aquest fet no disminueix en res el dret absolut dels australians a arreglar els seus assumptes amb tota independència. Però De Valera em va respondre dolçament: «L'Austràlia és un país nou. I l'Anglaterra no hi té cap interès, en esclafar-lo.»

—Penseu, doncs, que Anglaterra té el desig d'esclafar la Irlanda?

De Valera, em guaità amb sorpresa i em respongué tot somrient:

—Tota la història de les relacions anglo-irlandeses és una resposta a la vostra qüestió. Els anglesos no tenien cap dret a venir a casa nostra. Nosaltres representem una civilització més antiga que la seva. Però ells ens han imposat per força el seu govern, i tot-hom sap com Irlanda ha pagat ben cara aquesta intrusió. Admeteu—ha seguit dient el cap dels republicans irlandesos—que les anualitats que Anglaterra assaja de fer-nos arrencar fins avui, haguessin hagut d'ésser pagades pel poble anglès a un país estranger. Ço significaria, dins un pla proporcional, que la meitat dels impostos pagats per la població anglesa—són 360 milions de lliures—fos únicament destinat

a pagar aquest tribut, sens cap més compensació.

Jo vaig dir-li que no sabia com relaciona aquesta suma formidable manifestada per De Valera amb les anualitats irlandeses que pugen a 3 milions de lliures. Però el primer ministre de l'Estat Lliure irlandès em manifestà que aquesta comparació era perfectament vàlida. Jo vaig tornar a Austràlia, el país que naturalment jo conec millor:

—Amb tot i el jurament de fidelitat—vaig dir-li—Austràlia és lliure. Per què no pot ésser-ho Irlanda?

—Políticament—m'explicà—vosaltres, els australians, sou lliures perquè Anglaterra no té cap interès en explotar-vos. Però, econòmicament, vosaltres sou un poble no lliure. En realitat vosaltres no esteu en disposició de tractar d'igual a igual amb Anglaterra. Vostra indústria secundària no us dona la possibilitat d'oferir a aquesta ço que siga interessant.

Vaig retreure-li que Austràlia importa per més de 40 milions de mercaderies manufacturades, provinents d'altres països que no formen part de l'Imperi i que, reservant aquestes importacions als productors de l'Imperi, Austràlia tindria, llavors, una oferta molt interessant a presentar en cas de negociacions. De Valera parlà novament d'Irlanda:

—Nosaltres serem independents i ho serem de totes maneres. Desenvolupa-

rem tots els recursos del nostre país i realitzarem una economia nacional que s'abastarà ella mateixa. Farem tota mena d'esforços per que la nostra població oresti lligada a la terra. Electrificarem el camp, fins a la darrera masia i fins la darrera cabana més humil.

—Així no teniu intenció d'anar a Ottawa?

De Valera no veté perquè Irlanda no podria anar-hi.

—L'acta del Parlament britànic admet nostre dret a la llibertat—repetí.

—Però des del moment que us creieu un país que pot abastar-se ell mateix i que Anglaterra no cercarà cap ocasió d'explotar-vos?...

Parlant-li de la porta oberta que deixa Anglaterra als productes irlandesos, De Valera m'explicà com els reis anglesos havien acabat d'arruïnar el comerç irlandès.

—Jo sé que el rei d'Anglaterra no té avui el poder de destruir; però ell simbolitza l'ànima del seu país, i aquesta ànima no ha canviat mai.

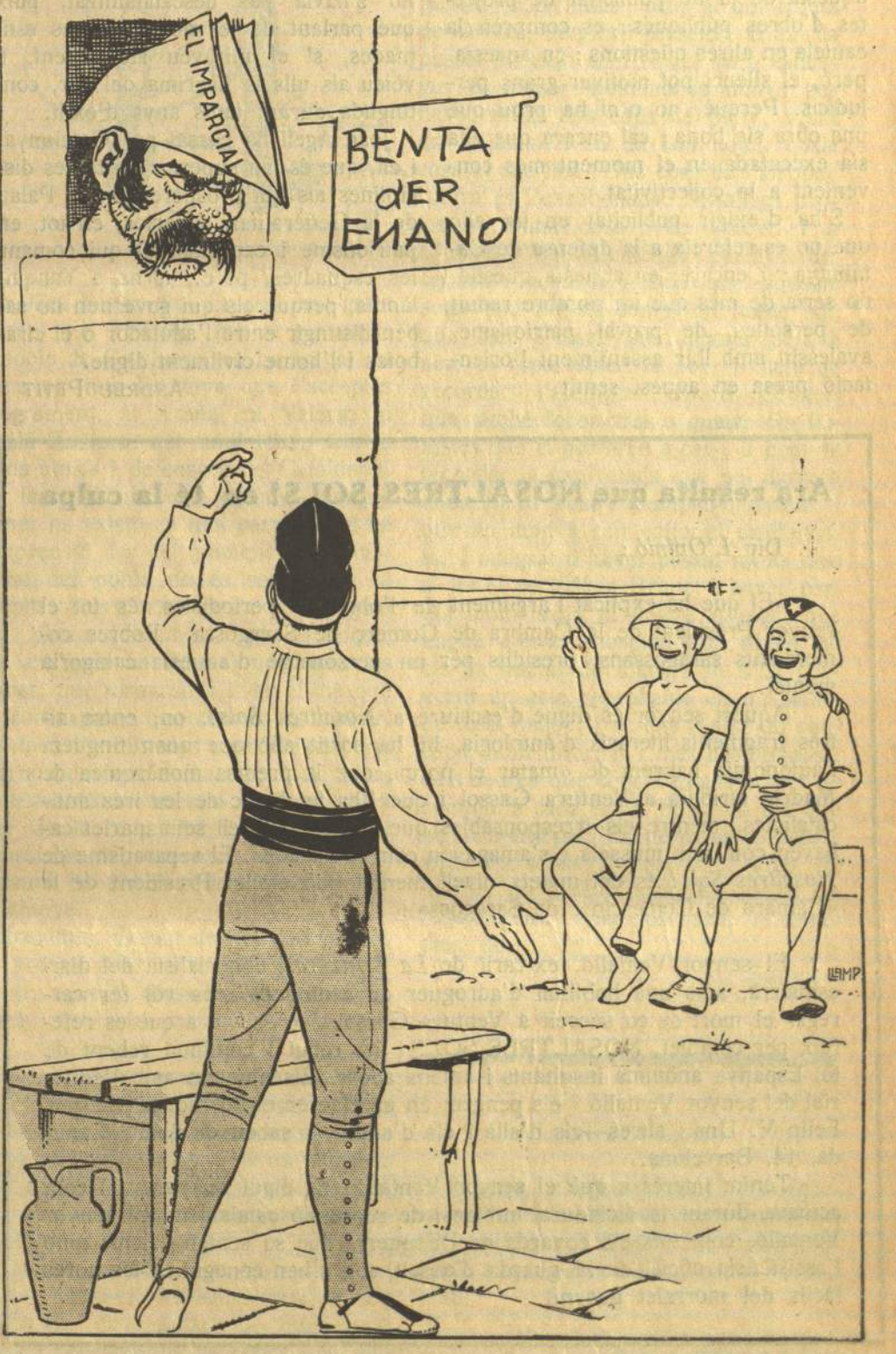
Les darreres paraules que vaig canviar amb De Valera foren:

—Si la conferència d'Ottawa fracassa, serà un veritable desastre, igualment des del punt de mira de cada país que compon l'Imperi Britànic.

El primer ministre irlandès em respongué:

—Nosaltres, tots som egoistes.

(Del Daily Express, Londres)

HA PASSAT UN CATALA

No es pot fer un càrrec als homes directius de l'Esquerra, pel fet de no haver portat millors homes a l'Ajuntament. L'èxit sorprenéu l'Empresa, i si hem patit alguna cosa d'aquesta manca de personalitat capacitada, el greuge l'hem de portar al debit del Partit Republicà Català. Però després, tot el que ha passat o deixat de passar, si que ho hem de carregar als capdavanters del conglomerat de l'Esquerra.

En proclamar-se la República Catalana, foren nombrosos els oferiments que rebereu els qui la proclamaren. Molts patriotes s'oferiren per a la seva defensa. Era en aquell moment de fervor i entusiasme quan calia fer la tria d'una primera legió.

Després, acceptat ja el Govern de la Generalitat, calia desitjar ben bé el que era feina immediata d'allò secundari que podia esperar; el Govern es devia, ans que a un Estatut, a la tasca d'estructurar la vida interna i sobre tot la defensa de Catalunya. Era: és innocent deixar al lliure voler de gent aliena—de gent enemiga—el pronunciar-se i decidir—essent jutge i part en causa—sobre qüestions que afecten únicament Catalunya, les quals, en moments de transició, només poden ésser tractades i decidides en petit comitè, perquè la massa de la gent no està preparada per a copsar l'abast de moltes d'elles.

Aquesta era la labor d'un Govern provisional apte. Fer-se un programa i executar-lo. Calia donar la sensació de capacitat i bon govern, calia demostrar fermesa, eren indispensables la simplicitat i l'honestat.

Aquest treball no havia d'ésser aturat pel visiteig, pel desig d'apuntalar un sector polític determinat. Els qui anaven amb plans fantàstics, amb peticions d'empleu, amb recomanacions impropies, havien de trobar-se, no pas amb els Consellers, sinó amb una bústia.

El partidisme destruí la gran avinentesa; els governants s'esmerçaren gairebé únicament a resoldre afers personals, a situar econòmicament molta gent, a crear organismes a mida i gust de persones interessades. Plans de conjunt, només s'estudiaren aquells que tendien a resoldre burocràticament el futur de molts individus. L'interès públic fou el que menys interessà; és a dir, a la Generalitat es reproduí aquella baixa politiqueta de l'Ajuntament de Barcelona.

Tanmateix cal dir que, en algun aspecte, s'han fet treballs interessants que, com no són públics, no es poden discutir; i és ja una cosa estranya aquesta de la no publicitat de projectes d'obres públiques; es comprèn la cautela en altres qüestions; en aquesta, però, el silenci pot motivar grans perjudicis. Perquè, no n'hi ha prou que una obra sia bona; cal encara que ella sia executada en el moment més convenient a la col·lectivitat.

S'ha d'exigir publicitat en tot allò que no es refereix a la defensa de Catalunya; i encara, en aquesta qüestió, no seria de més que un nombre reduït de persones, de provat patriotisme, avalessin amb llur assentiment l'orientació presa en aquest sentit.

Els millors homes del Consell de la Generalitat han estat abordats amb projectes i programes de treball; no han pogut donar a aquests l'estudi que calia; i mentrestant s'estructura el treball d'organització en una forma equivocada; i costarà molt desfer el camí recorregut. El visiteig, el partidisme i un mal entès companyerisme entrebanquen la vida nacional de Catalunya.

Hi havia en els primers moments, un treball immediat a realitzar. Aquest era el d'enviar a l'estranger una munió de joves intel·ligents a terminar i ampliar la seva formació, per tal de poder disposar, després, dels mitjans de mobilitzar l'avantguarda dels qui havien d'endegar tota la nostra vida civil. Joves patriotes enfebrorits i emocionats per la possibilitat de creació, menats per uns pocs homes que a la nostra terra—com a totes les altres—, poden fer-ho sota el triple guiatge del patriotisme, la intel·ligència i la perseverança.

Feina inicial inajornable, era, doncs, la de triar la joventut experta i donar-li els elements per a la seva adaptació ràpida a la tasca a la qual se la destinava. Les primeres setmanes, havien de sortir de Catalunya, i ensems calia veure de fer tornar a Catalunya, els catalans exiliats que reunien condicions de capacitat excepcionals, i que volguessin, volentersament, posar la seva fe i la seva intel·ligència al servei d'aquella pàtria tan enyorada i volguda.

S'ha preferit el sistema antic, de posar-ho tot a la disposició d'uns tècnics que es consideren superhomes i que menyspreen els polítics i el poble que els aguanta. El resultat d'aquesta falla és a la vista; la preparació d'una gran menjadora a la qual s'amorraran tots els qui creuen que la llibertat de Catalunya consisteix només a tenir seient i cobert en aquesta taula pantagruèlica.

Per això, quan regressa a Catalunya un d'aquests valors d'enllà de l'Atlàntic, els nostres superhomes mostren a aquests ardit lluitadors la muralla infranquejable de llur olímpic menyspreu. Per això, en tornar un home com Joan Agell, català *self made man*, capacitat en tantes activitats humanes, arborat patriota en l'exili, excel·lent propagador dels nostres anhels d'alliberament a l'Havana i a Nova York, on fundà el Centre Nacionalista Català, autor de pamflets que revoltaven l'Ambaixada del monarca espanyol, ni Macià ni Gassol no s'adonaren, o no es volgueren adonar, de la immensa vàlua d'aquell jove, preparat per a la guerra i per a la pau, el qual, enllà de la mar, no s'havia pas descatalanitzat, puix que parlant de les nostres coses estimades, si el miràveu atentament, li veïeu als ulls la llàgrima del cor, continguda durant tants anys d'exili.

Joan Agell ha passat per Catalunya, i ell, que és tan superior en tantes disciplines als qui prosperen en el Palau de la Generalitat, superior, en tot, en patriotisme i capacitat, al qui comana les esquadres, p. e., torna a Yanquilandia, perquè els qui governen no saben distingir entre l'adulador o el cirabotes i l'home civilment digne.

ANDREU PETIT

SOCIOLOGIA I ETNOGRAFIA

Consideracions sobre la immigració espanyola i l'atur forçós

Les innombrables allaus de gent que arriben a Catalunya, especialment de la República ençà—un de tants «avantatges» de la concòrdia—han portat com a conseqüència l'atur forçós a casa nostra, ultra altres malvestats.

Els nostres burgesos—sovint curts de gambals—encara ajuden aquesta irritant injustícia, llogant-los per dotzenes. Però el tret els acostuma a eixir per la culata. El resultat l'estem veient. Desordre continu, intranquil·litat permanent, i a fi de comptes ruïna de la nostra economia, desmoralització de la nostra vida social, i corrupció i degeneració del nostre caràcter ètnic.

Menéndez Pidal, el galleg espanyolitzat, si mal no recordem, ja ha definit aquesta temible forma de desnaturalització: «penetración pacífica», l'anomena. Ja no cal, no, la tramesa de gent d'uniforme, per a «descastar» Catalunya; n'hi ha prou trametent-hi i imposant-hi els milers de «hidalgos» que allà dalt no poden mantenir.

Altre caire d'aquesta invasió és el perill que per a la nostra puresa ètnica constitueix. Si es vol que Catalunya conservi les seves característiques nacionals, cal que tingui raça autòctona, distintiu essencial de la nacionalitat. Cert és que les races necessiten «airejar-se», crear-se moderadament amb altres races, però també això té un límit. Les races imperialistes dominen les més febles mitjançant la «penetració ètnica». La història ens ensenya que pobles primaris han desaparegut totalment, sense soroll, sense violència, per la invasió de la sang. Un exemple proper és el d'Andalusia, absorbida com a nació per Castella, a finals de l'Edat mitjana. Cert és que la nostra terra té un poder assimilador gran; però quan el treball a fer supera les seves forces receptores, el perill seria impossible d'aturar.

El dia que hagués desaparegut la raça catalana, hauria també desaparegut Catalunya com a Nació, car creure que la raça és única i exclusivament filla de la terra, és una idea força simplista. La terra varia i modela la raça; però per ella sola, és incapaç de crear-la.

Mentre Catalunya no sigui sobirana dels seus destins, ni l'atur forçós ni cap altre problema no podran ésser resolts; l'odi dels seus dominadors s'hi oposarà. En canvi, en una Catalunya lliure, el problema de l'atur forçós gosaríem a dir que no existiria. No existiria perquè la política nacional es decantaria a afavorir i protegir els obrers catalans. No existiria perquè Catalunya, no per ésser rica de mena, sinó pel treball intens i perseverant dels seus fills; per la seva indústria, la primera de la península, i per la seva riquesa hidrogràfica, susceptible de transformar-se en força elèctrica i en llum, té assegurada la vida econòmica gairebé folgada de tots els seus fills. Una de tantes raons que abonen la nostra tesi independentista.

Mentrestant, les primeres Corts catalanes que arribin a haver, cal que urgentment escometin el problema; amb la força i extensió que les seves migrades facultats autònòmiques els permetin. La solució és fàcil; restringir l'entrada i desenvolupament, entre nosaltres, d'aquest exèrcit de forasters que ens envaeixen en cerca de treball (i ja no cal dir els que vénen amb fins inconfessables). No és que amb això pretenguem que qui no és català no té dret a guanyar-se la vida a casa nostra. El que afirmem i sostenim és que és injust i suïcida donar feina a un sol estranger, havent-n'hi milers de nacionals sense feina, sense pa. Si en sobra, que es doni al primer que la solliciti, si la seva moralitat i antecedents le'n fan digne. No ens deturi el sofisme de la «solidaritat humana», sofisme inventat pels mateixos interessats. Si els de casa no tenen pa, han d'anar a cercar-lo fora, ço que fa que la misèria que podia quedar concentrada al seu punt d'origen solament, s'escampa pels altres països que cap culpa no en tenen. Això és un fet; ço altre no passa d'ésser una abstracció.

Els catalans, tots, devem cooperar en aquesta tasca. El patró especialment.

J. GENOVÈS I MOLES

NACIONALISTES EXEMPLARS

CALLASTEGUI TAR ELI

En un dels darrers mitings de propaganda del novell Partit Nacionalista Català, l'orador Joan B. Muntada, féu un elogi de Gallastegui tar Eli, Cap de la Joventut Basca.

La personalitat del ciutadà Gallastegui, gran amic nostre, és desconeguda de molts patriotes catalans; així és que demanarem al company Muntada que ens contés quelcom referent a aquest gran patriota; oi més sabem la gran amistat que es professen.

Gallastegui tar Eli, en català Elies Gallastegui, és un home de mitjana estatura, bru de cara, eixut de carns i no gens sobrer de paraules. Deu tenir uns 35 anys.

Ha estat molts anys President i ànima de la Joventut Basca de Bilbao. Home molt treballador, organitzador incansable i de vasta intel·ligència. És el continuador i ferm propagador de les doctrines nacionalistes basques de l'establidor del nacionalisme basc, Sabí d'Arana Goiri.

Sota la seva direcció, la Joventut Basca pogué arribar a convertir el gran setmanari *Aber'i* (Pàtria) en diari, del qual n'és director avui Manuel Eguilior. Fou fet en petites accions, i pogué adquirir, en poc temps i en propietat, linotípies noves.

A darrers de setembre del 1923, primers dies de la dictadura, fou clausurat, igual que la Joventut Basca, imprenta i tot, i fins el seu director fou empresonat i exiliat a Burgos.

Aleshores Gallastegui es veié obligat a passar la frontera, i s'internà a França. Allí, fidel al Pacte de la Triple Aliança, es reuní diverses vegades amb els exiliats catalans, i tractà la manera d'enderrocar la dictadura i proclamar les llibertats del poble seu i del nostre. Marxà a Amèrica amb tota la seva família, i d'allí passà a Mèxic, on estigué llargs anys. Continuant les seves tasques nacionalistes, edità pel seu compte una revista intitulada *Patria Vasca*, que ara veu la llum a Bilbao.

Sent una gran simpatia per Catalunya i per la seva causa d'alliberament. A la Joventut Basca de Bilbao, tant abans com ara, que és presidida pel company Arregui, els catalans que hi van són acollits amb grans mostres de simpatia i d'afecte.

Presideix actualment el Partit Nacionalista Basc, en el qual hi ha una disciplina absoluta. Té una gran generació de «mendigotxales» o patriotes, sota la seva disciplina. Les seves ordres mai no són discutides, ans escrupolosament observades i executades al peu de la lletra.

És un conscient escriptor. Signa tots els seus articles amb el sobrenom de «Gudari» (Soldat), i aquests són esperats i llegits amb gran interès.

El Partit Nacionalista Basc destrueix de mica en mica el tradicionalisme, que també està bastant arrelat. En el Partit Nacionalista Basc, el tradicionalisme té un dels seus més temibles adversaris.

Qui no recorda, l'any passat, en ésser empresonat, com declarà, ell junt amb altres nacionalistes, a la presó de Larrinaga, la vaga de la fam? Feren un document-prometença, el qual, en la seva part dispositiva, deia:

«En conseqüència, amb el pensament posat en la nostra Pàtria Euzkadi, la llibertat i la felicitat de la qual anhelem, invocant de Jaungoikua la ajuda que hem de precisar, amb el cor unit al dels nostres pares, fills, germans, familiars tots, amics i compatriotes; amb el record viu i palpitant dels que sofreixen anímicament per la Pàtria»

tria, i lluiten heroicament per ella en el món, adoptem en mig del major entusiasme i serenitat, la següent

PROMETENÇA

Artur de Altuna, Elies de Gallastegui, Josep de Izarzalaya, etc., tots catorze empresonats, formats i fermes a la sala setze de la presó, davant la figura del Mestre Arana-Goiri i de la senyera de la nostra Pàtria, prometem formalment no rebre des d'aquest moment cap comunicació de fora, ni roba ni objectes de cap mena, declarant encara la vaga de la fam per decisió expressa, volenterosa i individual dels que sotsignem la present, ajudant-nos en tot mútuament com a germans.

«...en el moment solemne de fer aquesta prometença, en aquesta matinal venturosa del setze de setembre de mil nou-cents trenta-u, estem disposats a complir i arribar a la fi, deixant que la nostra vida s'escoli de mica en mica, lentament, gojosos de poder rendir-la a la Pàtria esclava pel seu alliberament.»

Una vegada signat aquest document, es negaren a prendre aliments. Assabentats els patriotes bascos de la noble i digna decisió dels empresonats, cada vespre anaven cap als volts de la presó de Larrinaga a cantar-hi cançons patriòtiques per a reconfortar-los. Al primer dia n'hi anaren uns cinquanta; al segon dia, una cinquantena més; fins que, passades unes quantes nits, i assabentat el Govern de Madrid de les proporcions fantàstiques que assolí l'improvisat orfeó, fou decretada llur llibertat.

L'any passat vingué Gallastegui a Barcelona. Quan li digueren que Macià s'havia tornat «espanyolista-concordista», no ho volia creure. «De cap manera!»—deia ell. Mes un dia el company Muntada se l'endugué a aquella «Fiesta de las Banderas» que se celebra la primavera de l'any passat, i Gallastegui pogué veure, voltat de banderes espanyoles, el President de la Generalitat. Ho veia, i encara no ho podia creure.

Té fet un testament patriòtic per als seus fills. En ell els dona consells vibrants de nacionalisme referents al present i al futur de la Nació Basca. Prefereix deixar als seus fills—diu ell sempre—una herència de patriotisme que una enorme fortuna.

Nosaltres, els catalans, no podem deixar de mirar amb simpatia el ciutadà Gallastegui tar Eli, l'eminent patriota basc i bon amic nostre, com així mateix prendre'n exemple.

Ah! si en aquell dia 17 d'abril de 1931, la direcció suprema del moviment popular organitzat hagués estat a mans d'un brau minyó com és ara Elies Gallastegui, altre fóra el present social i polític de Catalunya.

Catalans! Prenguem exemple! Tinguem cura d'emular-lo. I vós, Gallastegui tar Eli, rebeu una efusiva salutació dels patriotes catalans que com vós senten el vibrar de la seva Pàtria, encara esclava.

JOAN DE CATALUNYA

L'Administració de «N. S.» recorda als subscriptors i corresponsals el deure que tenen de posar-se al corrent en els seus pagaments, per a la bona marxa del periòdic.

L'ATEMPTAT A VENTURA GASSOL

NOSALTRES SOLS! ha combatut i continuarà combatent els dirigents de la política catalana i els parlamentaris de Catalunya, entre els quals compta, com un dels més desacats, Ventura Gassol, pel fet de no defensar amb dignitat el dret i la llibertat de la nostra Pàtria Catalana, que per la més exacta i natural justícia li pertoqueu. No ens rectificarem en res d'aquests atacs. No els rectificarem mai, mentre els ex-separatistes no rectifiquin—que no ho creiem—la seva actuació patriòtica. Ventura Gassol, però, ha estat agredit a Madrid, i aquesta agressió l'entenen no a una persona, sinó a Catalunya. Davant de l'agressió enemiga, ens considerem al davant i no al marge. Profestariem del fet, si no consideréssim la protesta una reconeixença de la nostra nacional impotència, a part del més ineficaz i buit dels verbalismes. Encara que els «amics» d'ara del senyor Gassol ens creguin uns conillots de guix, ell ja sap, i pot creure-ho sincerament, com per Catalunya, en les hores difícils, nosaltres no desertarem del nostre lloc.

Ara resulta que NOSALTRES SOLS! en té la culpa

Diu L'Opinió:

«El que ha explicat l'argument de l'obra als periodistes, és tot el senyor President de la Cambra de Comerç de Saragossa. Pobres comerciants saragossans, presidits per un personatge d'aquesta categoria mental.»

Aquest senyor és digne d'escriure a *Nosaltres Sols!*, on, entre altres fragments literaris d'antologia, hi ha sortit allò que quan tinguem l'autonomia haurem de «matar el porc», que la premsa monàrquica de Madrid atribuïa a Ventura Gassol i que l'ha fet blanc de les ires anti-catalanes, mentre els irresponsables que redacten aquell setmanariet callaven com uns mussols i s'amagaven com uns conills. El separatisme de *Nosaltres Sols!* és del mateix nivell mental que el del President de la «Cámara de Comercio», de Saragossa.»

El senyor Ventalló, ex-carlí de *La Trinxera* i editorialista del diari esquerrà, amb una habilitat d'adroguer de cantonada, ens vol fer carregar el mort de ço succeït a Ventura Gassol. No sabem a què es refereix per complet. NOSALTRES SOLS! ha rebut i continua rebent de tot Espanya anònims insultants i amenaçadors. Els ajuntem amb l'editorial del senyor Ventalló i els pengem en un clau en el lloc honoríficat per Felip V. Uns i altres—els d'allà i els d'aquí—ja saben on som: Canuda, 14, Barcelona.

Tenim interès a què el senyor Ventalló ens digui on parava i com actuava durant la dictadura militar i de repressió catalanista. El senyor Ventalló, com tots els covards de l'Esquerra que se senten valents amb l'assistència oficial de la guarda d'assalt, sols s'han conegut en les hores fàcils del morralet guarnit.

LA PAGESIA ESTÀ ALERTA

LA CAMPANYA DEL MORESC

El Conseller d'Agricultura de la Generalitat, Francesc Macià, ha volgut demostrar que s'ocupa intensament de tot ço que afecta les activitats agràries; per això, des que és personalment titular d'aquest departament, els qui fullegen la Premsa diària hauran vist com la Generalitat, un dia i un altre dia, publica notes per donar compte d'una propera exposició de fruites a Sant Boi, o de la importació de crèixens estrangers; clar que les quantitats esmerçades en aquestes coses són ridícules; així la suma concedida amb destinació a l'Exposició i Concurs d'espàrrecs a Gavà, no representa ni tan solsament la tercera part de la subvenció concedida a un senyor que va, en viatge de pler, a un Congrés de Cooperatives a Praga.

Els pagesos, però, han de fer-se càrrec que una cosa és la conveniència de l'agricultura, i una altra, naturalment, de més costosa, la cria i reproducció de l'intellectual.

Per tant, no han d'ésser massa exigents amb el departament d'Agricultura del Govern de Catalunya, però poden tenir la seguretat que de fressa no en mancarà. Ara mateix la secció dels Serveis de Terra Campa, un dia, ens ha assabentat que en diversos camps experimentals de la nostra terra s'anaven a fer assaigs d'un moresc o blat de moro obtingut pel genetista Gallástegui, el qual podria resoldre l'escassetat d'aquest cereal, que tant perjudica el desenvolupament pecuari a Catalunya.

En llegir tan grata nova, els nostres pagesos devien pensar que als Serveis de Terra Campa teníem un savià, gràcies als esforços del qual es podria triplicar la collita, talment com el senyor Macià ha explicat que ho fan a Bèlgica. Degut a aquesta propaganda, foren molts els qui es dirigiren a la Generalitat per demanar llavors d'aquell moresc de productivitat tan meravellosa. Ha calgut explicar a aquests pagesos nostres que «el gran nombre de demandes de llavor ateses i el fet de trobar-se excessivament avançada l'estació i ésser ja suficient l'amplitud donada a l'experimentació», obligava a dir-los que s'abstinguessin de fer noves demandes.

Tot amb tot, els Serveis de Terra Campa han assegurat que en camps d'experimentació d'Olot, Castelló d'Empúries, Manlleu, Caldes de Montbui, Tàrraga, Terró, Mollerusa, Borges Blanques, Esterri d'Aneu, Tortosa i Roquetes hom pugui seguir els resultats d'aquests assaigs.

La Generalitat ha parlat de moresc o blat de moro doble híbrid obtingut pel Director de la Missió Biològica de Galícia; no ha explicat, però, qui és aquest senyor ni en quina forma ha arribat a obtenir aquests resultats.

Nosaltres, més nobles, explicarem als pagesos catalans que el senyor C. A. Gallástegui treballa d'acord amb un Sindicat de Pagesos productors de llavors de Pontevedra. L'any 1930, aquest Sindicat, sota el guiatge de la Missió Biològica, obtingué quinze tones de llavor, l'any passat n'obtingué vuitanta i enguany espera assolir la xifra de dues-centes tones.

Els Serveis de Terra Campa del departament d'Agricultura de la Generalitat s'han limitat a comprar a aquest Sindicat de Pontevedra uns cent quilograms de llavor; la consignació per a tal adquisició fou de 149,15 pessetes; a base d'aquesta petita despesa s'ha servit als nostres pagesos una sèrie de notes ampulloses, en virtut de les quals s'ha donat entenedor que en aquesta qüestió, com en tantes altres, es feia una labor formal i que érem molt avançats.

Evident és que qualsevol agricultor català podia adreçar-se al Sindicat de Pagesos productors de Pontevedra, el qual els hauria venut una partida de moresc al preu corrent d'una pesseta el quilogram.

Clar és que un conseller que no fos el senyor Macià hauria silenciats aquests assaigs i, sobretot, hauria cregut molt més interessant enviar a Galícia un Professor i dos o tres Tècnics per tal que seguissin, pas a pas, tots els treballs de genètica i selecció, per tal de poder corregir, a Catalunya, qualsevol resultat inoperant, degut a la diferència de les condicions climatològiques de les nostres comarques.

El que ha passat amb aquest afer del cultiu de moresc doble híbrid, demostra el poc respecte que els subordinats tenen al cap del departament, ignorant com és de les coses de la terra, als quals, però, no els està bé aquest gènere de plaserteries, perquè a més de posar en evidència el President de la Generalitat, posen en ridícul Catalunya.

Macià, naturalment, no s'adona de res; creu que amb una major cultura tot s'arranjarà; per això, no fa molt, deia que volia que els fills dels nostres pagesos, al costat de l'Escola, tinguessin tots un hortet.

Ve't aquí on ha portat el menyspreu de gairebé tots els partits polítics per les coses del camp, els quals només s'han atansat als pagesos amb el desig d'enganyar-los per a encimbellar-se a posicions polítiques, des de les quals perjudiquen directament la pagesia o bé s'ocupen de les necessitats d'aquesta, en una forma que més aviat representa una burla estúpida, com aquesta d'esmerçar la fabulosa suma de 149 pessetes i quinze cèntims, en llavor per a una *suficient amplitud d'experimentació del moresc o blat de moro gallec*.

JOSEP M. RENDÉ

LLETRA DE VALÈNCIA

ELS NOSTRES GERMANS

També València, aquella terra esplèndida que cau al migdia de Catalunya, sent avui ansies d'alliberament i se sent compenetrada amb el Principat i disposada a una acció conjunta per a lluitar contra l'enemic secular del nostre poble.

La Catalunya estricta no s'ha preocupat gaire d'aquelles terres que com Mallorca, Rosselló i València, que junt amb ella formen el nucli nacional de la branca principal del llenguatge d'Oc; i ha estat açò, potser, causa que avui no haja assolit la plena independència que, d'haver anat tots junts, ens haguera estat prou més fàcil conquerir.

Al principi de la Renaixença, tots plegats anaven els poetes d'aleshores de Provença, Catalunya i València. La compenetració d'aquests darrers fou absoluta, i la idea de la unitat de la Pàtria catalana era admesa, i no tenia contradictors; però després Catalunya féu sola la tasca pel Principat, i a casa nostra quedarem sols, sense l'auxili moral de la Catalunya estricta, que així com aquesta el necessità al principi de Provença, també nosaltres el necessitàvem d'aquí.

La idea de la solidaritat s'esborrà, quedà sols en els versos renaixentistes, i avui València, tota sola, ha restat una

colònia espanyola en la costa de la Mediterrània.

Uns esforços lluitem constantment per llevar al poble de sobre la visió espanyolista de llur Pàtria i que vegi per contra la visió esplèndida de la gran Catalunya.

Però és precis vostre ajut i fins vostra generositat. València té per a una absorció per part de la Catalunya estricta, i aquesta és nostra tasca d'avui, fer comprendre al nostre poble la unitat nacional, superior als Estats que pogueren formar la Confederació occitana; fer-li comprendre que Catalunya no vol absorbir res, com no absorbiren les hosts de Jaume I al segle XIII, perquè Catalunya no és imperialista; i si democràtica fou en aquells segles passats, n'ha d'ésser més en el segle de les democràcies.

València està disposada a col·laborar amb Catalunya, a venir a una Confederació catalana; però aquesta València, avui, som solament nosaltres, els intel·lectuals; el poble encara no hi és; i al poble volem arribar, desfent llurs prejudicis i fent-li amar la Catalunya gran!

A. SENENT I MICO

(Del Centre d'Actuació Valencianista.)

DE LA NOSTRA HISTORIA

El Govern de Ramon Borrell

Ramon Borrell es casà amb la bellíssima Ermesendis, filla del comte de Carcassona. El seu govern o regnat es troba en un segle ple de corrupció, d'aventurers militars que tan prompte es posaven al servei dels alarbs com al dels cristians. Però en mig d'aquest ambient el govern ple, assenyat, de Ramon Borrell va preparar la promulgació de la constitució Pau i Treva, lleis que foren promulgades pel seu fill.

Aquest ambient de corrupció estava estès per tot arreu, ço que feia que entre els sarraïns Mohamed ben Hixem i Suleiman ben Alhakem, nasquessin fortes rivalitats que els menaren a la guerra. Ramon Borrell, junt amb el comte Ermengol d'Urgell, ajudaren Mohamed ben Hixem amb tanta bona fortuna, que feren una expedició formada solament per nou mil catalans, que arribaren fins a Còrdova, guanyant la formidable batalla d'Acabaltabac (1010). Aquesta expedició fou una gesta memorable, i permeté l'heroicitat d'aquells guerrers catalans que s'establiren a Còrdova, on hi feren sentir la mà de ferro que imposava l'ordre a tot arreu. Els ciutadans d'aquelles contrades, malgrat haver d'estar subjectes a un jou dur, el preferien a la contínua amenaça que els pesava damunt, dels terribles berebers; per això causà un gran dol quan, a darrers del mateix any 1010, es retiraren els catalans, car el comte de Barcelona no volia exposar per més temps la seva gent a la inseguretat existent en aquelles terres estrangeres.

Tan prompte com s'hagueren retirat els catalans de Còrdova, aquesta queia a les mans dels berebers, que en feren un gran saqueig, matant durant hores i hores els seus habitants i fent grans estralls, amb l'incendi que féu desaparèixer magnífiques meravelles arquitectòniques.

A l'any 1015, Ramon Borrell féu encara noves incursions en terres llavors encara sarraïnes, arribant fins a l'Ebre i al Segre. Morí a l'any 1018, essent molt plorada la seva mort pel poble.

El succeí en el seu regnat Berenguer Ramon I; però com que era encara menor d'edat, va regir els seus Estats sota la tutela de la seva mare Ermesendis. Ermesendis fou causa de serioses discòrdies amb el seu fill, car quan aquest arribà a la majoria d'edat, es trobà que sa mare volia continuar en el govern. Afortunadament, aquestes discòrdies eren finides gràcies a un pacte que feren mare i fill; així féu que en aquesta època prenguessin gran relleu les figures del Bisbe d'Ausona, Oliva, Bernat de Tallaferró, Comte de Besalú, Guifre de Cerdanya i Ermengol, el Pelegrí, d'Urgell. El bisbe Oliva, home de gran ciència, féu la quarta i darrera dedicació del monestir de Ripoll, que fou una gran festa (1032). Bernat Tallaferró obtingué el bisbat per Besalú, amb la qual cosa veié créixer aquesta ciutat. Abolí el monestir de monges de Sant Joan de les Abadesses, les quals monges foren acusades de costums llicenciosos i àdhuc de crims. (D'aquest fet en nasqué la llegenda del «Comte l'Arnau».)

De totes maneres, veiem el regnat de Berenguer Ramon I («El Corbat»), un regnat ple de pau i, com hem dit, la promulgació de les lleis dites de Pau i Treva, la promulgació de les quals tingué lloc a la ciutat de Vic.

A la seva mort (1035) va repartir els dominis entre els seus fills: a Ramon Berenguer, els comtats de Girona i Barcelona, fins al Llobregat, i la resta d'aquest comtat a Sang, i a Guillem el comtat d'Ausona.

R. DALMAU FERRERES

En canvi, Catalunya té minories de llengua catalana nombrosíssimes, en diferents territoris espanyols, i no hi ha a l'Estatut, ni la més lleu al·lusió ni reconeixement de cap dret per a elles. Si l'Estatut resulta a favor dels catalans dintre Catalunya, fora de Catalunya comporta, per omissió, la condemna dels catalans a ésser víctimes de l'assimilació espanyolitzant.

(De Claris, n.º 7)

BATECS

Hem sentit i ens ha indignat l'atropellament comès contra la persona de Ventura Gassol, perquè és ben palès que als seus autors solament els ha mogut l'odi a la nostra terra, al nostre dret de catalans i a les peticions que fan els diputats catalans a les Corts Constituents espanyoles. Els autors han interpretat els anhels de la gent de l'Imparcial, dels Royo, dels Maura, i de tota la gent d'Espanya que senten més pregó l'odi a Catalunya, que els ideals de República, de monarquia o del que sigui. Per a lluitar contra Catalunya, ells deixaran a part totes les diferències que els separen, ells no recordaran que s'han combatut sense pietat, ells menysprearan l'abís que va de l'extrema dreta a l'extrema esquerra per a apinyar-se estretament i posar tota la força a combatre les nostres aspiracions. La facècia de l'Hotel New-York és el primer senyal de combat; d'altres en vindran, estiguem-ne segurs, de més violents i de més eficaçia. Malgrat els optimismes sistemàtics dels diputats catalans, nosaltres cada dia creiem menys en la concòrdia i en la comprensió. No hi creiem ja abans de començar el debat de l'Estatut; menys hi creiem, a mida que es va desenrotllant la discussió.

El que hi hagi mitja dotzena d'hommes que facin el liberal per quedar

una mica bé, no vol dir res; cal tenir present que l'Estatut que va presentar el poble de Catalunya no ha trobat un home en tota Espanya que l'acceptés íntegrament, ni Azaña, ni Valera, ni Alcalá Zamora, que aquí tenen com a grans amics i defensors de Catalunya. Per tant, la concòrdia és falsa, perquè només ha existit en una part; no hi ha comprensió des del moment que la voluntat del poble no és respectada ni acatada. Ens porten de la brida, igual que abans; solament que el cotxer que ara guia ha afuixat una mica les regnes, que tornaran a tivar el dia que els convingui o que canviïn de cotxer. Els més liberals ens concedeixen una engruna del que demanen; i els espanyolistes, unitaristes a cegues, volen usar de la força per exterminar-nos. Aquest és el panorama que ofereix Espanya davant la petició del poble de Catalunya.

Nosaltres, davant del fet de Madrid, no podem usar el tòpic que han fet servir, aquests dies, tots els diaris catalans: que són enemics de la vilòncia.

Nosaltres no reneguem de la violència, però sí que la condicionem. Som enemics de la violència quan no hi ha raó d'emprar-la, quan està en mans de gent de govern que tenen tots els mitjans a l'abast per a comportar-se legalment.

Trobem odiosa una violència com la de Martínez Anido, durant el seu temps de governador de Barcelona, perquè era un abús de poder i de for-

ça; trobem repugnant la violència del feixisme italià, per antiliberal i anti-humana. Però quan es tracta d'actes violents comesos per una minoria, dominada per la força d'una majoria que no reconeix cap dret ni cap raó, aleshores no podem combatre aquella violència, perquè és l'únic mitjà que es té per a contestar els atropells d'una majoria despòtica. Els actes de violència portats a cap per un poble oprimat a la força, no poden ésser censurats per cap esperit lliberal. Si un poble unànimement vol la seva llibertat i no se li concedeix, aquell poble no té altre camí que la violència, en totes les formes i procediments.

Aquest és el nostre punt de vista referent a la violència i el que creiem més lògic. Per tant, hem de combatre la violència de gent que no té cap motiu per ésser violents; l'atropellament de Madrid no té cap defensa, perquè els seus autors no eren exaltats per un ideal, sinó dominats per l'odi a un poble que vol regir-se lliurement. Ara, que també hem de dir que s'ha fet massa espectacle i s'ha donat massa importància a dues esgarrinxades. Macià, en acabar un parlament, donà un crit de «Visca Ventura Gassol, màrtir de la pàtria catalana». Compte amb el ridícul, senyors; aquest crit, donat per un xavalet entusiasta, faria somriure i res més; però donat pel President de la Generalitat, la veritat, ens ha fet tornar vermells. Sembla que el govern de Catalunya sigui un joc de nois; no hi hem sabut veure mai la serietat ni la reflexió que hi ha d'haver-hi en el lloc més elevat de la nostra terra. Donar títol de màrtir per quatre contusions, ho trobem exagerat. Quin concepte deuen tenir del martiri! Els màrtirs són els anònims, els que sofreixen en silenci i no frueixen de cap guany a mercè de l'ideal; màrtirs probables o possibles, ho foren aquells anònims que acudiren a la crida de Prats de Molló, sense altra aspiració que lluitar per Catalunya, i per ella passaren fam i fred, per ella hagueren de treballar a les mines fent-se malbé el cos inacostumat a aquests treballs; foren aquells que, no poguent tornar a Catalunya i trobant-se sense cabals, hagueren de fer quilòmetres i quilòmetres a peu, cercant feina per viure, en tant que als capitosts no els faltava res i feien un viatge a Amèrica sense privar-se de cap comoditat. Màrtirs ho foren aquells germans de Garraf, amb Compte al davant, que passaren anys empresonats i amb tots els càstigs corporals i espirituals; però al qui frueix de càrrecs, honors i pessetes, al qui ha passat un exili com el qui va a estiujar, és irrisori nomenar-lo màrtir per haver rebut dos cops de puny, vestit en «pijama» i en un bon hotel. Cada cosa al seu lloc. Una cosa és l'atropellament i altra és l'ensabonada. Nosaltres protestem d'una cosa i de l'altra. I a l'Opinió, que diumenge parlava del feixisme covard, i deia que aquests actes mai no els comet un home sol, que han d'ésser uns quants perquè així es reparteixen la por, li hem de recordar l'atemptat contra Brunet, que també foren tres o quatre els feixistes que el portaren a cap; li hem de recordar la ganivetada que pel darrera donaren al nostre company Aymar i que no motivà cap editorial antifeixista. I malgrat d'haver passat molts dies al llit el periodista Brunet i haver perdut molta sang el nostre Aymar, que hagué d'ésser hospitalitzat, ningú no els ha tractat de màrtirs ni s'ha convertit un acte reprobable en un sànet de festa major. I és que tenim un concepte molt diferent i més desinteressat dels deures que com a catalans hem de complir a cada hora. Si ve un dia que algun home de l'Esquerra es comporta amb heroicitat i mereix el nom de màrtir, no serem nosaltres que li ho regatejarem. Però paròdies i comèdies, no.

SOLUS

LA RECLADA

A canvi d'aquest avenc, els documents que la Mancomunitat publicava en català, ara la Generalitat estarà obligada a publicar-los a la vegada en castellà.

(De Claris, n.º 7)

Per «Nosaltres Sols!» denunciat

Primera llista de subscripció

	PTES.
Joaquim Carbonell	0,80
Jaume Buscarons	1,00
Antoni Petit	1,00
Alegret	1,00
Gregori Garcia	1,00
Jaume Bassa	1,00
Salvador Vilalta	0,80
Antoni Fusté	1,00
Joaquim Guasch	1,00
Maria Pich	1,00
Jordi Pich	1,00
Baldomer Palazon	1,00
Ll. B. P.	1,00
Feliu Puig	1,50
Emili Espunyes	1,00
Marcel Laporta	5,00
Amadeu Canela	0,50
Rafel Dalmau Rafel	3,00
Josep Dalmau Ferreres	3,00
Rafel Dalmau Ferreres	3,00
Lola A.	3,00
Miquel Pons	1,00
Manuel Pagès	2,00
Vibrant	5,00
Solus	2,00
Joan de Catalunya	0,50
Joan Pinyol	2,00
M. M.	2,00
R. T.	5,00
J. Q.	1,00
TOTAL	53,10

Cel obert

Hom assegura que a les comarques lleidatanes s'ha fet una quasi segura descoberta de petroli; el capital invertit en finalitats d'explotació, diuen que és totalment català. Però... cal recordar que els catalans no disposem d'aranzels ni de duanes!; virtualment, aquest capital, és esclau; i aquest petroli probable, a qui donarà guanys i prestigi a fi de comptes? Ço nostre no és nostre! En canvi, els fariners catalans, una vegada més, es veuen «obligats» a comprar el blat espanyol (regió de Sevilla). I visca la «conllevaria»!

Els diputats que es diuen catalans abandonen els interessos catalans a mans forasteres. Els hi posen frescament. El Parlament espanyol «ha aprovat el artículo cuarto, antes quinto del Estatuto, en la siguiente forma: «A los efectos del régimen autónomo de este Estatuto, gozarán de la condición de catalanes: Primero. Los que lo sean por naturaleza y no hayan ganado vecindad administrativa fuera de Cataluña. Los demás españoles que hayan ganado vecindad dentro de Cataluña.»

Deixant de banda que així ens reconixerem una volta espanyols, pot escapar al més obviu la greu transcendència d'aquest article? Senyor Macià, sabeu bé on ens porteu?

Aquests dies hom inaugurarà a Viena, el Congrés Internacional de Nacionalitats, en el qual estaran representades les minories de tots els Estats europeus. En l'ordre del dia hi haurà les qüestions següents:

«Validesa dels principis del dret de nacionalitats.

Reconeixement del dret de nacionalitats en qüestions religioses.

Resultats de l'activitat de la S. de N. Examen dels problemes nacionalistes.»

Voleu dir que aquest Congrés podrà res, posem per cas, contra l'arrogancia espanyola? Llàstima que València i Mallorca no li facin costat a Catalunya; cal fer-s'hi, amb aquesta idea, per bé de tots!

L'ARTICLE SEGON

Som, hem estat i sere... sempre enemics de la concòrdia amb els nostres opressors, perquè el mateix ara que en els temps passats, hem vist amb tota evidència que l'imperialista i l'imperialitzat no poden agermanar-se, mentre el darrer no perdi l'esperit de sa pròpia dignitat. Per això l'Estatut de Núria no ens ha fet fred ni calor, i malgrat de la prèvia censura de la gent de Madrid, hem tingut sempre la convicció que Catalunya en resultaria més malparada que en temps de Felip V. Es perquè amb els dos segles que han passat, l'hegemonia castellana unes vegades amb despotisme descarat, altres amb imposicions dissimulades, ha trepitjat la nostra espiritualitat per a encaminar-la a una impossible assimilació. I ara, dels guanys que es creu haver obtingut, no sols no en vol cedir ni un borrall, sinó que, trobant-se en el cas d'haver de donar una aparent autonomia a Catalunya, procura que aquesta ombra de llibertat estigui tan condicionada, que no li permeti redimir-se de cap de les imposicions de la monarquia borbònica.

Per això tos els articles que de l'Estatut van aprovant-se, neguen a Catalunya tota ombra de sobirania, la lliuen amb tota mena d'obligacions i li priven tota activitat normal, fins al punt que resulta ésser una veritat indubtable el que les Corts Constituents espanyoles, en lloc de discutir l'Estatut de Catalunya, elaboren l'Estatut de defensa de la minoria espanyola a Catalunya.

L'article segon, tal com ha quedat aprovat, és la millor demostració de la nostra tesi; car, començant per declarar l'idioma català, com el castellà, llengua oficial a Catalunya, trenca seguitament aquesta igualtat il·lògica, en obligar a usar el castellà en les relacions oficials de nostra terra amb les altres que constitueixen l'Estat espanyol, encara que es tracti de les que per naturalesa siguin de la nostra mateixa parla. Tota la resta de l'article són garanties per als castellans residents a Catalunya: les disposicions oficials hauran d'ésser fetes en català i castellà, i com que tothom, en tribunals, oficines i notaries, podrà voler les coses en la llengua de la seva preferència, quatre castellans mal avinguts amb la terra que els dona el pa, podran produir tal guirigai en els nos-

tres centres jurídics i administratius, que ni un augment considerable d'empleats no serà prou perquè els afers marxin amb la regularitat acostumada en tot país civilitzat. Això i la obligació de publicar en dues llengües totes les disposicions oficials, portarà un augment de despeses, que donaran la raó als que assegurin que l'autonomia ens sortirà molt cara.

Més aquest perjudici econòmic és per a nosaltres cosa secundària; el pitjor és l'ofensa que tot això significa, car per nosaltres encara ha de néixer el savi o el sofista que ens pugui fer veure la raó per què un poble qual-sevol hagi de sofrir la vergonya de suportar una llengua que no parla. Encara ha de sortir l'espanyol que ens demostri d'on ha tret aquest dret d'imposar-nos el seu llenguatge. La veritat és que si no el fonamenta en el dret de conquesta de les armes borbòniques franco-espanyoles, no en trobarà cap d'altre; i això podrà ésser molt espanyol i molt imperialista, però no té res ni de liberal ni d'humà.

Per això ens estranya d'allò més que la gent de l'Esquerra Republicana de Catalunya, que es volen fer passar com els més decidits defensors de l'esperit liberal, no sols hagin votat aquesta vergonya de l'article segon, sinó que encara tinguin el poc criteri de voler fer creure als seus seguidors que la seva aprovació representa un triomf del catalanisme i un gran avantatge per a Catalunya. No, esquerrens, no; la victòria és dels Royos, dels Maura i tots els enemics de l'Estatut, l'avantatge és per a la llengua de Castella.

Nosaltres, els de NOSALTRES SOLS!, que anomenem les coses pel seu nom propi, que no prometem el que no podem donar i que no claudicarem quan vingui l'hora de la nostra llibertat nacional, sabem la mala fe amb què l'Esquerra vol enganyar el Poble de Catalunya, fent-li passar com a la seva gran conquesta redemptora, un Estatut que serà l'escarni de la dignitat de la Nació Catalana.

Però amb això no farà més que l'inocentada d'enganyar-se ella mateixa, perquè el poble, que no es deixarà enganyar, creu i confia en la República Catalana, i mai no creuarà en l'Estatut dels ex-separatistes de la monarquia.

A. MALLSOL

Ço que diu Maçó i Llorens:

La opinión del ingeniero Manuel Massó Llorens, ex-diputado a Cortes, surge de sus primeras palabras:

«Yo soy separatista, separatista a secas, sin ceder un milímetro en mis convicciones. Soy de los que reclaman para Cataluña «todo o nada».

«A pesar de mi amistad personal con Macià, a pesar de que no sería capaz de negarme a un pedido suyo de ese orden, no puedo menos que reconocer que ha demostrado una ingenuidad infantil en sus relaciones con el gobierno de Madrid. La República Catalana se proclamó unas horas antes que la Española y apresuró la proclamación de ésta. La República Catalana tenía una doble finalidad, que no debió ser desvirtuada: el repudio del rey y la afirmación de nuestra soberanía. Ocho mil jóvenes armados se presentaron a Macià, ofreciéndole su concurso, y Macià les pidió que depositaran las armas. Todo nuestro entusiasmo se fué en tremolar de banderas, en discursos y en abrazos. Nada positivo se hizo: Correos y Telégrafos siguió funcionando normalmente bajo las autoridades españolas, no se ocupó la Delegación de Hacienda, ni la Audiencia, ni nada. Madrid nombró su gobernador civil y su capitán general. ¡Curiosa República la nuestra, en la que un poder extraño nombraba gobernador civil y capitán general!

«Por eso creo que este Estatuto no debió ni siquiera ser presentado a las Cortes. Era previo el reconocimiento de la soberanía catalana. Después nos entenderíamos con España, con Portugal o con cualquiera otra nación con la cual nos propusiésemos mantener relaciones de amistad.»

(De Noticias Gráficas, de Buenos Aires)

De mà en mà d'aquests almogàvers segueix la flama ardent de l'amor patri. Els ideals de la Unió Catalanista també han d'ésser passats de generació en generació, fins a esdevenir realitats. Cal, doncs, que tot català tingui i faci córrer aquests segells, represen-

tants de la fermesa patriòtica de l'entitat cabdal del catalanisme. Són venuts a profit de la propagació dels nostres ideals.

Els podeu adquirir a la Secretaria de Propaganda de la Unió Catalanista, al preu de 25 cèntims un.

«CONLLEVARIA»...

Són al palau de Justícia, davant la Secretaria Demiquel; un rotllet ens crida l'atenció, ens hi acostem; hi ha tres dones que ploren tot relatant el que els passa; són de Muinyo, poble de la província d'Orense.

Una d'elles, Ermesinda Timent, ens conta que al seu país no hi ha manera de guanyar-se la vida, car tot està paralitzat. I quan ja hom no sap de quin pi fer estelles, el senyor «Excelentísimo Gobernador» els facilita un bitllet gratuït, i cap a Barcelona.

«Teniu família aquí?—li preguntem.

—No.
—Doncs, de què penseu viure?
—De la beneficència, fins que trobem feina.

—Per què no exploteu la beneficència vostra?

—Perquè allí no n'hi ha; i com a espanyols tenim dret d'anar allà on n'hi hagi.

—Doncs, per què no us envien a Madrid?

—Perquè Barcelona és més rica.

—Molt bé. Així veniu a arruinar-la, amb la vènia dels seus diputats, mig esquilatats, apallissats i vexats pels germans d'Ibèria, als que no es cansen d'afalagar...

Nosaltres, mentre enyorem aquell Corpus que sabé fer justícia als botiflers, aplaudim amb tota l'ànima el governador d'Orense, que sap treure la misèria de casa seva i l'envia a casa dels altres.

Apreneu, concordistes, apreneu... DANIEL LÓPEZ

Fou en un temps d'oprobri, l'any 1714, que els destructors de les llibertats de Catalunya empresonaren un dels seus més fermes defensors, li tallaren el cap i el posaren en un gabiot, penjat en el portal de Mar de la muralla de Barcelona. Aquest era el cap de Josep Moragues. Les muralles han desaparegut, també ha desaparegut el portal de Mar, el cap d'aquell patriota també s'esborrà. Però el seu record, la seva gesta, són vius encara, i han fet que «Nosaltres Sols!» els volguéssim perpetuar d'una manera gràfica, perquè així els catalans en tinguessin recordança i, en- sems, que sota el guiatge d'aquell seu patriotisme es pogués realitzar la propaganda patriòtica que «Nosaltres Sols!» realitza pel desvetllament de la Pàtria.

Patriotes, compreu-ne i feu-ne comprar! Ajudeu la propaganda nacionalista!

Noves

NOSALTRES SOLS!
ASSEMBLEA EXTRAORDINÀRIA DE DELEGACIONS

Es convoca Assembla de Delegacions de tot Catalunya per a demà, diumenge, dia 10, a les onze del matí, al carrer de la Canuda, 14, pral.

Donada la transcendència de la mateixa, es prega a totes les Delegacions que no deixin d'enviar els seus representants.

Per acord del Consell Directiu d'E. Ll. C. «N. S. l.», de Gràcia, han quedat constituïdes les Comissions en la forma següent:

Comissió Cultura.—President, Jaume Sabater; vocals, Enric Sala, Frederic Hugué, Magí Soler; secretari, Josep M. Ribas.

Comissió Política.—President, doctor Josep Cabré Claramunt; vocals, Joaquim Salabert, Joan Pascual, Joan Garau-Guart; secretari, Josep Fornaguera.

Comissió d'Enfortiment.—President, Josep Niubó; vocals, Enric Morera, Francesc Martí, Francesc Domènec; secretari, Manuel Colom.

Posem en coneixement de tots els afiliats a «Nosaltres Sols!» que són

baixa de l'entitat i per tant separats de la doctrina del nostre ideari, els senyors següents: Josep M. Boixader; Manuel Carvajales, Gabriel Marimón, Manuel Peña, Narcís Pi, Jaume Pi, Josep M. Mallafré.

La segona quinzena del mes corrent començarà el curs d'istiu de Gramàtica Catalana, organitzat per la Comissió de Cultura.

Durant el mes de juny, els llibres que la nostra Biblioteca ha deixat per endur-se'ls a domicili, són: 11 de Literatura, 2 de Filosofia, 10 d'Història i 2 de Política; en total, 25 volums.

El consoci senyor Llobet, que ja féu un valuós donatiu de les obres de la Fundació Bernat Metge, ha fet present a la Biblioteca d'un nou donatiu de 18 volums.

Amb els fons que es recaptin de la Peña «Amics del Llibre», s'ha adquirit el Diccionari «Pallas», i, a terminis, els cinc volums que han sortit de la Història de Catalunya, de Rovira i Virgili.

Els dimarts, dijous i dissabtes, de 7 a 9 del vespre, s'admeten demandes de llibres i donatius, i està oberta la Biblioteca per a tofa mena de consulta i lectura.—El bibliotecari.